

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Облік, аудит і податковий консалтинг
(назва освітньої програми)

на тему: «Особливості проведення аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу на прикладі АТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»
(назва теми)

Виконавець:

Студентка 4 курсу ФМОІТ

Посмітна Вероніка Костянтинівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Наталія Олексіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Після підписання внесення змін до Закону України «Про аудит фінансової звітності і аудиторську діяльність» № 2258-VIII та вступу даних змін у дію в кінці 2017 року в нашій державі суттєво зазнали змін правові засади провадження та надання аудиторських послуг, послуг щодо надання впевненості у фінансовій звітності, і саме тому змінився порядок та процес проведення аудиту всіх груп підприємств. [27]

З 2017 в обіг ввівся термін «підприємства, що становлять суспільний інтерес» (або підприємства суспільного інтересу) та обов'язковий аудит. Також відповідно до змін підприємства, які потрапляють під перелік критерій ПСІ, зобов'язані проходити щорічний обов'язковий аудит, тобто їх звітність потрапляє щороку під перевірку та після неї оприлюднюється на їх сайті або в іншому відкритому джерелі разом з аудиторським висновком. [27]

Звіт аудитора потрібен кожному ПСІ задля здачі своєї фінансової звітності до податкових органів, банкам, інвесторам та іншим внутрішнім і зовнішнім користувачам.

Саме тому проведення дослідження та аналізу особливостей проведення аудиторської перевірки підприємств, які становлять суспільний інтерес, є досить актуальним питанням на сьогоднішній день.

Мета дослідження - дослідження та систематизація методичних та організаційних підходів та особливостей щодо проведення аудиту підприємств суспільного інтересу на підставі проведеного ознайомлення з результатами аудиторської перевірки фінансової звітності ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», його аналізу та систематизація зроблених висновків та виявлених особливостей.

Серед **завдань** даної роботи можна виділити наступні:

- ознайомлення з нормативним та методологічним регулюванням процесу надання послуг щодо впевненості у фінансовій звітності підприємств суспільного інтересу з боку аудиторських компаній;

- здійснення огляду методики проведення аудиту фінансової звітності підприємств суспільного інтересу;
- огляд, аналіз і порівняння переваг та недоліків програмних продуктів, які використовуються при проведенні перевірок підприємств, які становлять суспільний інтерес;
- дослідження практичних питань надання послуг проведення аудиту підприємств суспільного інтересу.

Об'єктом дослідження є процес надання аудиторських послуг, а саме проведення аудиту ТОВ «БейкерТіллі Україна» фінансової звітності підприємства суспільного інтересу на прикладі ПрАТ«Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат».

Предметом дослідження є методичні і практичні засади проведення аудиту фінансової звітності підприємства суспільного інтересу на прикладі АТ«Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат».

Методи дослідження. Під час написання даної наукової роботи було використано такі методи наукових досліджень, як горизонтальний та вертикальний аналіз, методи індукції та дедукції, системний підхід, огляд літературних джерел, методи тестування, опитування, коефіцієнтно-динамічний аналіз, графічні методи тощо.

За інформаційну базу дослідження взято «Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг», видання 2016-2017 року [23]; Міжнародні стандарти аудиту, а також Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, Концептуальна Основа, Закони України, Податковий Кодекс України, інші нормативні і правові акти з питань бухгалтерського обліку і аудиту; фінансова звітність і облікові дані ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», що не є комерційною таємницею та офіційно оприлюднені, відповідно до вимог діючого законодавства України, тобто були взяті з доступу відкритих джерел.

Структура та обсяг роботи. Дана бакалаврська робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків та наданих рекомендацій, списку використаної літератури і додатків. Основна суть роботи викладена на 66 сторінках тексту.

Список використаної літератури складається з 32 використаних джерел. Під час дослідження зроблено 13 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ, досліджені загальні вимоги і теоретичні аспекти проведення аудиту підприємств суспільного інтересу, особливості складання аудиторської документації в процесі перевірки, огляд та порівняльна характеристика програмного забезпечення, яке може бути використано в процесі проведення аудиту фінансової звітності ПСІ

У другому розділі **ДЕЯКІ ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПРИКЛАДІ АТ «ПОЛТАВСЬКИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ»** розглянуто загальна характеристика АТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», практичні аспекти проведення аудиту фінансової звітності АТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», порядок складання робочої документації аудитора під час проведення аудиту фінансової звітності, практичні засади складання Аудиторського звіту на прикладі АТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат»

У третьому розділі **АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ В ПРОЦЕСІ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ** досліджені види аналітичних процедур в аудиті, аналіз показників Звіту про фінансовий стан АТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», аналіз показників Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) АТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», особливості оцінки безперервності діяльності під час проведення аудиту ПСІ

ВИСНОВКИ

Після проведеного дослідження в межах даної бакалаврської роботи можна зробити наступні висновки:

1. Відповідно до ЗУ « Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» підприємства суспільного значення -

2. Аудит – це процес перевірки фінансової звітності підприємства щодо правильності, повноти, достовірності та відповідності обраній Концептуальній основі, в кінці якого фахівець з надання послуг впевненості висловлює власну думку, яка впливає на рішення зовнішніх та внутрішніх користувачів даної фінансової звітності.

3. Виділяють такі стадії проведення аудиту, як планування, власне виконання аудиторських процедур та заключний етап, в якому формується думка аудитора та його звіт на підставі результатів проведених досліджень.

4. Як правило аудит проводиться при використанні ризик-орієнтованого підходу, який базується на тому, що на початку після проведення так званого вивчення Клієнта, його діяльності, конкурентів, макро- та мікроекономічних факторів впливу, визначаються ризикові ділянки, які потребують детального огляду, оцінюються ризики, перевіряється точки контролю та систему обліку.

5. Також проаналізовано програмні продукти, які використовуються для спрощення та покращення якості проведення аудиту підприємств. Серед усіх ми обрали найбільш поширені – CaseWare, Аксіома-Аудит та ІТ-аудит. На результаті досліджень видно, що найбільше перерваг має CaseWare, однак дана програма досить дорого вартісна, тому варто оцінювати співвідношення витрат на неї та потенційних доходів.

6. Наше дослідження базувалось на перевірці ТОВ «БейкерТіллі Україна» фінансової звітності за 2022 рік ПСІ ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», яке входить до складу групи компаній Forrexpro, власником якої є Костянтин Живаго, і займається видобутком залізної руди, її переробкою та виробництвом залізнорудних окатків. Місце реєстрації - вул. Будівельників, 16, Горішні Плавні, Полтавська область, Україна

7. Ми провели аналіз діяльності товариства та аудиторського висновку, в якому ключовими питаннями були дохід від продажу готової

продукції, товарів; трансферне ціноутворення; знецінення необоротних активів; забезпечення, умовні зобов'язання та повнота розкриття інформації щодо судових спорів та позовів. Відповідно у відповідь на оцінені ризики були проведені усі необхідні процедури, такі як тестування точок контролю, процедури по суті, детальне тестування, запит на зовнішні підтвердження, тестування первинних документів, перевірено модель DFC щодо переоцінки необоротних активів, розглянуто судові справи на ймовірність відтоку ресурсів, залучено внутрішніх та зовнішніх експертів.

8. Після проведення аналітичних процедур можемо зробити наступні висновки:

- Основну частину активів підприємства складають торгова дебіторська заборгованість та основні засоби. За 2022 рік відбулось зменшення частки основних засобів з 38,5% від валюти балансу до 28%, в той час як дебіторська заборгованість зросла на 5,6% і склала 53,27%. Причиною таких негативних тенденцій стала агресія рф на Україну, саме тому постачальники затримались з оплатою і відповідно зросла дебіторська заборгованість.
- Власний капітал в 2022 році у ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат» складає більшу частину пасивів підприємства, а саме 66,26%, не зважаючи на зменшення її питомої ваги порівняно з попереднім звітним періодом на 8,4%. Така досить велика питома вага, пов'язана з суттєвою сумою статті «Нерозподіленого прибутку», сума якої, однак, зменшилась на 9 134,2 млн грн. або на 25,9% і склала 26 161,8 млн грн.
- Тривалість обороту поточних активів АТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат» складала в 2022 році 579 дні, в 2021 році – ≈281 дня, що свідчить про збільшення тривалості оборотів оборотних активів та зменшення швидкості їх обертання, що є негативним показником зниження ефективності їх використання. В той час також бачимо, що

зросла тривалість обороту запасів майже 3 рази, а точніше на ≈ 45 днів, оскільки в 2021 році даний показник тривав ≈ 28 днів, а в 2022 - ≈ 73 дні.

- За звітний період відбулось зростання терміну погашення дебіторської заборгованості майже вдвічі або на 212 днів, а кредиторської – в 2,5 рази або на 25 днів. Тривалість погашення дебіторської заборгованості є достатньо довгим процесом на даному підприємстві і в 2021 році складав 222 дні, а в 2022 – 434 дні. Проте досліджуване підприємство достатньо швидко погашає свою кредиторську заборгованість, що є гарним показником для мінімізації витрат на пені, штрафи, неустойки. В 2021 році даний показник складав 14 дні, а в 2022 - ≈ 37 дні.
- Спостерігаємо значне зниження суми загальних доходів підприємства на 22 293,6 млн грн. або 49,4%, що є прогнозованим через агресію РФ та проблеми з логістикою і відповідно реалізацією продукції.
- Також витрати на собівартість виробництва готової продукції зменшились на 12,5% або на 2 321,4 млн грн, що призвело до зниження питомої ваги даного виду витрат у загальній сумі витрат підприємства.
- У 2022 році власний капітал був нерентабельним через збитковість діяльності. Вартість власного капіталу за календарний рік зменшилась на 8 994,9 млн грн. або на 21% і склала 33 779 325 тис. грн.
- Також спостерігається зниження продуктивності праці персоналу компанії за звітний рік разом із зменшенням її кількості.
- Загалом, спостерігається негативний вплив економічної кризи в країні на діяльність досліджуваного товариства, однак наразі бачимо поширеність такої тенденції серед підприємств суспільного інтересу, адже для адаптації до військових умов та складнощів у каналах збуту потрібен час та зважені рішення.

9. Також хочемо надати наступні пропозиції та рекомендації для покращення результатів діяльності :

- Оскільки вся готова продукція експортується, тобто покупцями є іноземні компанії, а зараз є проблеми з логістикою через закриття портів та перебої

в роботі залізниць, рекомендуємо звернути увагу на локальний ринок, зробити його аналіз, пошук нових вітчизняних точок збуту.

- Також рекомендуємо звернути увагу на попит продукції, провести його аналіз та за потреби почати розробки та дослідження щодо виготовлення нових видів продукції, розширення асортименту.
- Оскільки всю техніку та обладнання досліджуване підприємство орендує в іншої компанії Групи, а саме в ПрАТ «Єристівський гірничо-збагачувальний комбінат», то рекомендуємо провести SWOT-аналіз, а саме оцінити переваги та недоліки орендування основних засобів у компанії Групи, чи ці витрати є доцільними, чи більш ефективно та вигідно орендувати техніку в інших постачальників.
- Оскільки ключовим питанням аудиту було судові справи, умовні забезпечення та зобов'язання, варто залучити зовнішніх юридичних експертів для допомоги у вирішенні судових справ.
- Через зниження продуктивності праці персоналу, слід звернути увагу на корпоративну культуру, нематеріальні методи заохочення та мотивації працівників, робочу атмосферу, за можливості проводити неформальні зустрічі колективу для підтримки один одного у теперішній досить складний час.

Сподіваємось, що аналіз діяльності та вищенаведені рекомендації зможуть покращити діяльність досліджуваного підприємства, та у наступних звітних періодах фінансовим результатом ПрАТ «Полтавський Гірничо-збагачувальний комбінат» стане прибуток.

